

Nr 93

Av fröken **Höjer m. fl.**, om nyanställning av personal vid statens sinnessjukhus.

Under punkt 29 i elfte huvudtiteln av statsverkspropositionen har Kungl. Maj:t äskat anslag till avlöningar vid statens sinnessjukhus.

Vad först frågan om förstärkning av den intern-medicinska konsultverksamheten beträffar må erinras om att en sådan tjänst inrättats från och med 1 juli 1956 å S:t Lars sjukhus. Medicinalstyrelsen har för innevarande budgetår föreslagit ytterligare fyra nya tjänster vid Ulleråkers, Sidsjöns, Restads och Sätters sjukhus. Kungl. Maj:t har endast begärt anslag för de två förstnämnda. Det synes dock angeläget med hänsyn till vikten av intimare samarbete mellan psykiater och invärtes medicinare att samtliga fyra tjänster inrättas redan nu. Vad Sätters och Restads sjukhus beträffar synes detta särskilt angeläget då avståndet till intern-medicinska lasarettavdelningar är större än i de båda andra fallen. I alldeles särskild grad gäller detta — som också framhålles av vederbörande direktion — Sätters sjukhus.

Vad beträffar de psykiatriskt skolade läkarna vid befintliga sjukhus har Kungl. Maj:t sänkt antalet nya läkarbefattningar från av medicinalstyrelsen förordade 21 till 10. Därvid bör också anmärkas, att förslaget att omändra två tjänster vid S:ta Maria och Ryhov till överläkartjänster icke beaktats av Kungl. Maj:t. Då emellertid de tjänster det gäller varit biträdande överläkartjänster och på dem vilat samma arbetsbörda som på överläkarna synes det rimligt, att dessa biträdande överläkartjänster ändras till överläkartjänster, vilket härmed föreslås.

Vad Sundby sjukhus angår vårdas på dess manliga avdelning ett mycket stort antal straffriförklarade som måste anses särskilt svårskötta. Vid Sidsjöns sjukhus skall den nyheten införas att upptagningspaviljongen fungerar som öppen avdelning utan retentionsrätt och belägges med lättare sjukdomsfall av företrädesvis nevroskaraktär. Från och med innevarande budgetår tjänstgör på upptagningspaviljongens kvinnliga avdelning en underordnad läkare enbart för tjänstgöring därstädes. Behandlingen av den manliga avdelningens klientel kommer efter företagen om-disposition att bli mer omfattande och nödvändiggör en tjänst som läkare i Ce 29 därstädes. Om tjänsten vid Sidsjön ej inrättas på förslaget sätt, kommer, enligt vad vi erfarit, ingen om-disposition av avdelningen av antydd karaktär att kunna göras. Vi föreslår därför att vid vardera Sundby sjukhus och Sidsjöns sjukhus inrättas en läkarbefattning i Ce 29.

Medicinalstyrelsen har vidare framhållit vikten av randutbildningstjänster i psykiatri i Cg 29 och särskilt framhållit att behovet därav vore mest önskvärt vid Ulleråkers och S:t Jörgens sjukhus. Mentalsjukvårdsdelegationen har framhållit att dessa tjänster skulle få mycket stor betydelse för rekryteringen av läkare till mentalsjukhusen. I universitetsstäderna finns många nyblivna läkare med positiv inställning till psykiatrien, som säkert skulle vilja pröva på arbetet vid dessa sjukhus. Vi hemställer därför om bifall till av medicinalstyrelsen föreslagna utbildningstjänster vid Ulleråkers och S:t Jörgens sjukhus i Cg 29, en vid vardera sjukhuset.

År från år har såväl från medicinalstyrelsen som från departementschefen framhållits det trängande behovet av personalförstärkning å redan befintliga vårdavdelningar. Sinnessjukvårdens standard skall höjas i nivå med kroppssjukvårdens — därom är alla ense. Detta betyder bland annat, att antalet personal å vårdavdelningarna, som enligt sista beräkningen vid samtliga statliga sinnessjukhus i genomsnitt utgjorde 3,6 patienter per personal, successivt bör utökas till en personal per 2,8 patienter enligt av statens sjukhusutredning uppställd norm. Då det gäller ett patientantal på ca 23 000 — medelbeläggningen för budgetåret 1955/1956 var 23 844 patienter — måste relativt kraftiga åtgärder vidtagas för att genomsnittet skall förbättras.

En hastig återblick visar, att medicinalstyrelsen vid anslagsäskanden till 1954 års riksdag beklagade, att de personalförstärningar, som intill detta år beviljats, endast utgjort en del av vad medicinalstyrelsen föreslagit och därför ej heller medfört någon effektiv ökning av vårdresurserna. Medicinalstyrelsens förslag till utökning av personalen vid befintliga vårdplatser innebar från och med 1954 till och med 1956 års riksdag 175 + 149 + 229 — sammanlagt 553 nya tjänster. Departementschefen tillstyrkte 17 + 92 + 120 — sammanlagt 229 tjänster, vilket även blev vederbörande riksdags beslut med tillägg av uttalande om behovet av ytterligare personalförstärkning. Varje år har sålunda behovet av upprustning framhållits. På senare tid talas alltmer om det principiellt oriktiga i att sinnessjukvården hålls på lägre standard än kroppssjukvården. Härvid är givetvis utbildningsfrågan av fundamental betydelse. Grundutbildningen är igångsatt sedan våren 1956 och departementschefen aviserar, att förslag till högre utbildning senare kommer att underställas riksdagens prövning, vilket vi förutsätter kommer att ske vid årets riksdag. Härmed skulle åtgärder för vårdpersonalens utbildning ha vidtagits. Medicinalstyrelsen framlägger i sina förslag till omedelbar lösning av personalfrågan vissa omdispositioner av arbetsuppgifter från vård- till städpersonal, från föreståndare och läkare till kontorspersonal m. m., allt åtgärder ägnade att omedelbart öka vårdpersonalens kapacitet.

Medicinalstyrelsen understryker å s. 127, att om det av styrelsen fram-

lagda programmet med 200 nya tjänster per år under en femårsperiod kunde genomföras, skulle inom relativt kort tid vårdförhållandena avsevärt förbättras. De 100 tjänster, som icke beviljades föregående år, föreslås nu inrättade utöver årets 220.

Vi motionärer anser, att omedelbara åtgärder skall vidtagas för att förhindra t. ex. att de sjuka tvingas i säng redan vid 18-tiden och till och med tidigare, att de hålles inlåsta i sina rum på nätterna o. d. Ett sätt att snabbt förbättra sjukvården är att vid den erforderliga utökningen av personal från de kunniga på området avlyfta alla de rutingöromål, som inte har att göra med själva vården. En vårdavdelning skall städas på ett sinnessjukhus lika väl som på ett kroppssjukhus. Sedan länge har man på den senare typen av sjukhus använt sig av städerskor för denna arbetsuppgift. Först helt nyligen har systemet införts vid sinnessjukhusen. Man vinner härmed även förbättrad rekrytering. Enligt de arbetstidsstudier som vid kroppssjukhusen utförts, vänder man sig med denna differentiering av arbetsuppgiften till en betydligt större grupp av intresserade än om sjukvård och grovstädning hopblandas. För att komma till rätta med det mest elementära behovet av vård, översyn, trivsel å vårdavdelningarna och effektivisering av behandlingar föreslås en utökning av personalen å befintliga avdelningar med 251 nya tjänster, varav 25 som avdelningsbiträden, 94 för förstärkning av nattpersonalen, 38 för den centrala sjukvården och 31 för omorganisation av vårdavdelningar och för insulinbehandling. Medicinalstyrelsen har med detta förslag reducerat förslagen från sjukhusens direktions med 235 tjänster. Vi anser, att hela den av medicinalstyrelsen begärda utökningen av sjukvårdspersonal för befintliga vårdavdelningar nu bör ske. Detta betyder 183 tjänster utöver departementschefens förslag.

Med stöd av det anförda hemställes,

att riksdagen måtte besluta nyanställning av personal vid statens sinnessjukhus i överensstämmelse med vad i denna motion föreslagits;

samt att erforderligt anslag härför beviljas.

Stockholm den 23 januari 1957

Gerda Höjer

Bertil von Friesen

Einar Rimmerfors